

פי תבוא - תוכן ענייני הפרשה

- א. מצות הבאת פרות הבכורים לבית המקדש (כ"ו, א-א"א).
- ב. מעשר עני, בעור וידי מעשרות (כ"ו, י"ב-ט"ו).
- ג. את ה' האמרת היום - וה' האמירך היום.
- ד. צווי ה' שביום הכניסה לארץ, יכתבו את כל התורה על אבנים גדולות, וכן יבנו שם מזבח ויקריבו שלמי שמחה (כ"ז, א-ח).
- ה. סדר אמירת י"א ברכות ו-י"א קללות, בהר גרזים ובהר עיבל ביום שבני ישראל יעברו את הירדן (כ"ז, י"א-כ"ו).
- ו. והיה אם תשמע בקול ה' - הברכות (כ"ח, א-יד).
- ז. והיה אם לא תשמע בקול ה' - צ"ח קללות (כ"ח, ט"ו-ס"ט).
- ח. חסדי ה' עם בני ישראל ביציאת מצרים ובמדבר, לפני כניסתם לעבר הירדן המערבי ומשם לארץ (כ"ט, א-ט).

"ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך ולביתך" (כ"ו, י"א) - מודה על מה שיש

על פי החסידות, שמחה אמתית איננה נובעת מפמנות הרכוש שיש לאדם, אלא מהיכלת שלו לקשר את הרכוש הזה אל הקדוש ברוך הוא. כשאדם יודע שכל מה שיש לו הוא מתנה מדיקת שנשלחה אליו כדי למלא שליחות בעולם, השמחה שלו הופכת לנצחית ורוחנית. הוא אינו מדאג מ"מה שאין לו", אלא חוגג ומודה על "מה שיש לו".

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (כ"ח, י)

אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רבי יצחק: מנין שהקדוש ברוך הוא מניח תפלין? שנאמר (ישעיה ס"ב, ח): "נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו". "בימינו" זו "תורה", שנאמר (דברים ל"ג, ב): "מימינו אש דת למר". "ובזרוע עזו" אלו תפלין, שנאמר (תהלים כ"ט, י"א): "ה' עז לעמו יתן", והפונה לתפלין שהם עז לישראל, כפי שממשיך ומבאר: ומנין שהתפלין עז הם לישראל? דכתיב (דברים כ"ח, י): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ונתניא בבבלי: רבי אליעזר הגדול אומר: אלו תפלין שבראש. הרי שהתפלין עז הם לישראל, כי על ידם מתפחדים הגוים מפני בני ישראל (ברכות ו).

מספר שבאחד הימים, בשנת תקנ"ט, נלקח רבי שניאור זלמן מלאדי בעל התניא, למאסר הרוסי, לאחר הלשנה נתעבת. כאשר נכנס המפקד לחדרו לקחתו למאסר, מצאו מעטר בתפלין, ולמראהו נאחז רעד ופחד, באותה שעה עמד שם חסיד אחד ולמראה יראת המפקד, שאל את הרבי לפשר הדבר, ונענה: "הרי חז"ל דרשו את הפסוק 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך' ואמרו אלו תפלין שבראש".

תמה החסיד ושאל: "והרי גם אני מניח תפלין, ולמה אין יראים ממני"? ענה הרבי: "הרי כתוב, אלו שבתפלין שבראש, ולא על הראש... ספור זה, ספר המהר"ד מבעלזא לבנו רבי מרדכי מבילגורי, ביום שנכנס למצות, ובקש ממנו: "השתדל נא להיות מקשר אל ה' יתברך בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו".

דבר העוזר

בתחלת פרשתנו התורה הקדושה מפרטת ומרחיבה במצות הבאת הבכורים. אחד הטעמים במצות בכורים, להפיר טובה להקדוש ברוך הוא על כל הטוב שגמלנו.

כתב הרמב"ן (סוף פרשת בא): וכוונת כל המצוות, שנאמין באלקינו ונודה לו שהוא בראנו, והיא כונת היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין אל עליון חפץ בתחתונים מלבד שידע האדם וידה לאלקיו שבראו.

כתב רבי אליהו דסלר זצ"ל ("מכתב מאלה" ח"א): עבודת ה' בנויה על יסוד הכרת הטוב, ועבודת הלב, עבודה שיש בה מן השלמות, תהיה רק בהרגשת ההודאה.

ואמרו חז"ל: כל הכופר בטובתו של חברו, לבסוף כופר בטובתו של הקדוש ברוך הוא (מדרש הגדול שמות א, ח).

באר רבנו נחום רבי זאב זיו זצ"ל מקלם: כל אדם מתנהג במעשיו כפי כוחות נפשו. אם כעסן הוא, יכעס בכל ענין שיביאהו לזה, ואם גאה יתגאה בכל מקום שהוא. אם טוב הוא יתנהג בטובה עם הכל, וכן רע הלבב, ברעתו. לא יוכל האדם לשאול או ללוות מרעהו איזה כח בכוחות הנפש שיחסר לו. כן כפיות טובה היא תכונה בכוחות הנפש, ואדם כפוי טובה לבני אדם, יכפר בטובתו של הקדוש ברוך הוא. וכשיודה האדם לה', הוא נהיה כנותן, והקדוש ברוך הוא כמקבל, וזכה אז לדביקות בו יתברך, כאשר ידבק הנותן במקבל, שהיא אהבה גמורה. וזכה להשיג אהבתו יתברך.

כתב הסטיופולר זצ"ל ("ברכת פרי" פרשת בשלח) מניעת הכרת הטוב, היא מדה רעה ומרה מאד, ועקר הדרך לאהבת השם יתברך באורו ב'חובת הלבבות' על יסוד הכרת הטוב.

ובמשנת רבי אליעזר פרק ז': אין לך קשה לפני הקדוש ברוך הוא יותר מכפית טובה, לא נטרד אדם הראשון מגן עדן אלא על כפית הטוב, אף אבותינו במדבר לא כעס עליהן הקדוש ברוך הוא אלא על כפית הטובה, וכשהיו אבותינו בארץ לא היו רב חטאותיהן אלא כפיות טובה, מפני מה ענש הכתוב ביותר לכפויי טובה? מפני שהוא כעין כפירה בעקר. האדם הזה הוא כופר בטובתו של חברו למחר הוא כופר בטובתו של קונו, שכפיות טובה הקשה לכפירה בעקר, הזהירו שלא תכפו טובה, שכפוי טובה אינו יכול לקבל מלכות שמים.

פרשת כי תבוא נקראת תמיד בעצומם של ימי הרחמים והסליחות, בחדש אלול, רגע לפני ראש השנה. במובן העמק והפנימי, הארץ היא הנפש שלנו, והפרות הם המעשים, הדבורים והמחשבות שלנו.

חדש אלול הוא הזמן שבו אנו נדרשים "להביא בכורים" - לקחת את ה'ראשית' של המחשבה שלנו, את הבכורים שלנו, את הכוחות הכי רעננים שלנו, ולהקדיש אותם להשתפרות, לתפלה, לקשר קרוב יותר עם עצמנו ועם בורא עולם.

כשאנחנו מביאים את הבכורים מתוך לבנו, אנחנו מצהירים: 'אני לא נותן לשגרה לנהל אותי. אני בוחר להתחדש'.

המסר לחיים הוא: בכל יום מחדש אנו מקבלים במתנה את פרי האדמה, את פרי העשייה והבריאות שלנו. המזמור של הבכורים מזכיר לנו לא לחכות לארועים משמעותיים כדי להגיד תודה. החכמה היא למצא את ה"תאנה הראשונה", דהיינו את הדבר הקטן והטוב שקרה לנו היום - לעצור, להעריך אותו, להודות עליו, ולמלא את הלב בשמחה אמתית, על הטוב.

“וְלִקְחָהּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה...” (כ"ו, ב')

- הַכֶּרֶת הַטוֹב

פָּרַשַׁת כִּי תָבוֹא נִקְרָאת תְּמִיד לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. בְּנִמְרָא (מַגְלָה ל"א): מוֹבָא כִּי הַדְּבַר נִתְקַן לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי עֲזָרָא הַסּוֹפֵר, כְּדִי לְרַמֵּז שֶׁתִּקְלָה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ וְתַחַל שָׁנָה וּבִרְכוּתֶיהָ.

וְחֻכְמֵי הַתּוֹסֵפּוֹת מוֹסִיפִים כִּי נִתְּנָה שְׁבֹת אַחַת לַהֲפָסִיק בֵּין קִרְיָאָה זֹאת לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּדִי שֶׁלֹּא לְסַמֵּךְ מִמֶּשׁ אֶת הַקְּלָלוֹת לְיוֹם הַדִּין. הָרִי שֶׁלְעֻגִּינִים הַנִּזְכָּרִים בְּפָרַשַׁת הַשְּׁבוּעַ יִשְׁנָה שִׁכּוֹת לְתַקּוּפָה בַּהּ חִלָּה הַקִּרְיָאָה, וְאִם כֵּן נִנְסָה לְהַפִּיק מִהַפְרָשָׁה לְקַחֲחִים הַנוֹגְעִים לְכָל אֶחָד לְקִרְיָאָה יְמֵי הַדִּין: הַפְרָשָׁה פּוֹתַחַת בְּנוֹשָׂא הַבְּכוֹרִים, שֶׁעָקֵר מִצֻּחַ זֶה הוּא הַכֶּרֶת הַטוֹב וְהַהוֹדָאָה לְבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ עַל הַטּוֹבוֹת שֶׁהוּא מִנְחִיל לָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְהִנֵּה בְּמִצְוָה זֹאת שְׁנֵי חֻלְקִים: א. עֲצָם הַבָּאָת הַבְּכוֹרִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. ב. 'מִקְרָא בְּכוֹרִים'. דְּהִינּוּ, הַפְּסוּקִים שֶׁצִּירָף לּוֹמֵר מִבֵּיא הַבְּכוֹרִים כְּשֶׁמִּגִּיעַ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ - 'וּבָאָת אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיּוֹמִים הֵהֵם, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו'...

וְאָמַר רִשִׁי: 'וְאָמַרְתָּ אֵלָיו' דְּבָרִים הַמְּכַוֵּנִים אוֹתָנוּ לְהִבִּין אֶת כָּל עֲנֵן מִקְרָא הַבְּכוֹרִים: 'וְאָמַרְתָּ אֵלָיו' - שְׁאִינֶךָ כְּפִי טוֹבָה.

כָּל הַפְּסוּקִים הֵלְלוּ שְׁאוֹמְרִים בְּעַת הַבָּאָת הַבְּכוֹרִים נוֹעֲדוּ לְמַטְרָה אַחַת, לְהַצְהִיר וְלְהוֹדִיעַ קֶבֶל עִם וְעוֹלָם: 'אֲנִי לֹא כְּפִי טוֹבָה'!

כִּיצַד מִפְּרִים טוֹבָה? הִבָּה וְנִתְבָּנוּ בְּלִשׁוֹן הַפְּסוּקִים, הַמְּחַזְרִים אֶת הַקּוּרָא אֶל קוּרוֹת הָעֶבֶר שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל: 'אֲרָמִי אוֹבֵד אָבִי, וַיֵּרֶד מִצְרִימָה וַיִּגֵּר שָׁם בְּמִתִּי מַעֲט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי עֲצוּם וְרַב'. וּבְהִמָּשֵׁךְ מִתְאַרֵּם נְסִי מִצְרַיִם: 'וַיּוֹצֵאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה, וּמִצְרַיִם אֶת בֵּיאַת הָאֲרָץ: 'וַיְבָאֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה, וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאֲרָץ הַזֹּאת אֲרָץ זָבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ'. וְרַק אַחֲרֵי הַקְּדָמָה זֶה, מִתְפַּנֵּה הַיְּהוּדִי לּוֹמֵר: 'הִנֵּה הַבָּאָתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה'.

צִירָף לְהִבִּין זֹאת! הֲלֹא הַיְּהוּדִי עוֹבֵד אֶת הָאֲדָמָה, זֹכֶה לְרֹאוֹת אֶת פְּרֵי עֲמָלוֹ, וְנִגְשׁ לְקַיֵּם בְּשִׂמְחָה אֶת מִצְוַת בְּכוֹרִים. הוּא רוֹצֶה לְהוֹדוֹת לַה' יִתְבָּרֵךְ, אֲךֹ הַנִּסְחָ שֶׁקְּבָעָה הַתּוֹרָה מִצִּירָף אוֹתוֹ לְסַפֵּר הַיִּסְטוֹרִיָּה שֶׁלָּמָּה שֶׁעֲבָרָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל: יַעֲקֹב וְלִבְנָיו, הַיִּרְדָּה לְמִצְרַיִם, הַשְּׁעָבוֹד, הַגָּאֵלָה, הַכְּנִיסָה לְאֲרָץ - כִּיצַד כָּל זֶה שִׁיךְ לְבְּכוֹרִים? מַדּוּעַ עַל כָּל סִלְסֻלֹת בְּכוֹרִים צִירָף אֲדָם לְגוֹלָל אֶת הָעֶבֶר כִּלּוֹ? וְלֹא מְדַבֵּר רַק עַל יְהוּדִי אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם. הָרִי הַגִּיעִי לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ רַבּוֹת יְהוּדִים עִם בְּכוֹרֵיהֶם, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד חוֹזֵר שׁוֹב וְשׁוֹב שֶׁל עַל הַנִּסְחָ, בְּקוֹל רֶם דּוֹקָא - 'וְעִנִּית וְאָמַרְתָּ' - 'בְּקוֹל רֶם'. כָּלֵם שֶׁמַּעֲנוּ אֶת כָּל מִבְּיָאֵי הַבְּכוֹרִים בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ. אֲבָל עַד שֶׁאֲנַחְנוּ תַּמְהִים עַל מָה שֶׁקָּרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, נִתְמָה עַל מָה שֶׁאֲנוּ עֲצָמָנוּ עוֹשִׂים מִדִּי יוֹם וָיוֹם. הִבָּה נִתְבָּנוּ: אִם נִטְלָנוּ אֶת יְדֵינוּ וְאֶכְלָנוּ שַׁעוֹר כְּפִיצָה אֲנַחְנוּ מִבְּרָכִים בְּרֶפֶת הַמָּזוֹן, בָּהּ אֲנוּ מוֹדִים עַל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּטוֹבוֹ זֶן וּמִפְּרָנִס אֶת בְּרִיּוֹתָיו. אֲבָל כִּבְר בְּבִרְכָה הַשְּׁנִיָּה אֲנוּ עוֹבְרִים לְהוֹדוֹת עַל 'אֲרָץ חֲמֹדָה טוֹבָה וְרוּחָבָה, וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם'. אֲבָל גַּם זֶה לֹא מְסַפֵּק, וְאֲנַחְנוּ מוֹדִים גַּם עַל בְּרִית הַמִּילָה וּמִתֵּן הַתּוֹרָה, וְאֵז 'עַל חֻקִּי שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְאֵז בְּאִפֶּן כָּלִלִי 'עַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנְנֵתָנוּ, וְעַכְשָׁיו סוֹף-סוֹף מִגִּיעִים לְעִנְיָן שֶׁבִּשְׁלֹו הִתְיַשְּׁבָנוּ מַלְכֵתְחִלָּה לְבָרֵךְ - 'אֲכִילַת מָזוֹן שֶׁאֵתָּה זֶן'. כִּמָּה הַקְּדָמוֹת עֲבָרְנוּ עַד שֶׁהִזְכַּרְנוּ אֶת פֶּת הַלָּחִם שֶׁאֲכָלָנוּ?! אֲרָץ יִשְׂרָאֵל, יְצִיאַת מִצְרַיִם, מַעֲמַד הַר סִינִי, בְּרִית מִילָה. וְאִם יְהוּדִי אוֹכֵל ג' פְּעֻמִּים בַּיּוֹם, אֵז ג' פְּעֻמִּים בַּיּוֹם הוּא חוֹזֵר עַל כָּל רִשְׁמֵי הַטּוֹבוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ גָּמַל אֶתָּנוּ.

מָה הַסּוֹד הַטְּמוֹן בְּנִקְדָּה זֹאת, הַחוֹזֶרֶת לֹא רַק בְּהַבָּאָת הַבְּכוֹרִים, אֲלָא גַם בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן? הַסּוֹד הַטְּמוֹן כָּאֵן הוּא שֶׁעֲלִינוּ לְדַעַת כִּיצַד מוֹדִים, וּבְעָקֵר, עַל מָה צִירָף לְהוֹדוֹת. כְּשֶׁאֲנוּ בָּאִים לְהַכִּיר טוֹבָה, עֲלִינוּ לְהַחֲיוֹת בְּקִרְבָּנוּ אֶת תַּחוּשֹׁת הַהוֹדָאָה וְהַהֲנָאָה מִכָּל מָה שֶׁזִּכְּנוּ לְקַבֵּל, אֲךֹ לֹא זֶה בִּלְבַד, אֲלָא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּטוֹבָה הַקְּרוּבָה לָנוּ בְּאוֹתָהּ עַת כְּדִי לְעוֹרֵר בָּנוּ אֶת תַּחוּשֹׁת הַכֶּרֶת הַטוֹב עַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁקְּבָלָנוּ מִמִּיטִיבָנוּ. זֶה סִפָּה לְכָךְ שֶׁאֲנוּ מְאִרְכִּים בְּמִקְרָא בְּכוֹרִים וּבְבִרְכַּת הַמָּזוֹן לְהַזְכִּיר אֶת כָּל טּוֹבוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עִמָּנוּ מֵאֵז הִיָּתָנוּ לְעַם וְעַד הַיּוֹם.

הַמִּשְׁגִּיחַ רַבִּי דָן סָגַל שְׁלִיט"א מְבָאֵר כִּי אֶת גְּדֵל חַיִּיב הַכֶּרֶת הַטוֹב נִתֵּן לְלַמֵּד מִדִּין הַחֲזָרָת מִשְׁכּוֹן. הַתּוֹרָה אוֹמַרְתָּ (דְּבָרִים כ"ד, י"ג): "הַשֵּׁב תִּשְׁיֵב לוֹ אֶת הָעֶבֶט כִּבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִרְכָּה, וְלֶךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ".

רִשִׁי מִבֵּיא מִהַסְפָּרִי: 'וּבִרְכָּה' - שֶׁהִלּוּהוּ יִבְרַךְ אֶת הַמַּלְאָךְ, וְאִם אִינוּ מְבָרְכִים, מִכָּל מָקוֹם 'וְלֶךְ תִּהְיֶה צְדָקָה'. הָרִי זֶה פֶּלֶא, לְכַאוֹרָה, כְּשֶׁמִּקְרָאִים אֶת צוּי ה' - קִיּוֹם הַמִּצְוָה הוּא הָעָקֵר, וְלֹא הַבְּרָכָה שֶׁיִּבְרַךְ הִלּוּהוּ הַנִּזְכָּר. אֲךֹ בִּסְפָרִי מְבָאֵר לְהַפֵּךְ - הָעָקֵר שֶׁהוּא יִבְרַךְ, וְגַם אִם לֹא עֲשֶׂה כֵן, תִּהְיֶה לָלוּהוּ צְדָקָה, מַעֲיֵן 'בְּדִיעֲבַד' שְׁכָּחָה. אִיךָ נִתֵּן לְהִבִּין זֹאת? הַבָּאִיר הוּא, שֶׁכִּיּוֹן שְׁכָּאֵן עוֹסְקִים בְּאֲדָם שֶׁהִיטִיב לְחַבְּרוֹ, כּוּחַ הַבְּרָכָה שֶׁל מְקַבֵּל הַהִטְבָּה גָּדוֹל וּמִשְׁמַעוּתִי יוֹתֵר מִהַשְׁכָּר שֶׁל עֲצָם קִיּוֹם הַמִּצְוָה! כִּי הַחַיִּיב שֶׁל הַכֶּרֶת הַטוֹב הוּא גָּדוֹל כָּל כּוֹ, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לְמִקְבָּל הַטּוֹבָה כּוּחַ בְּרָכָה עֲצוּם שֶׁבְּאִמְצָעוֹתָיו יוֹכֵל לְמַלֵּא אֶת הַחַיִּיב שְׁלֹו, כִּי אַחֲרֵת לֹא הִיָּתָה יְכֵלֶת לְהַכִּיר טוֹבָה כְּמוֹ שֶׁצִּירָף.

כְּדִי לְהַטְעִים הָעֵנִין, הִבֵּיא הַמִּשְׁגִּיחַ רַבִּי דָן שְׁלִיט"א מַעֲשֶׂה שֶׁהִיָּה עִם ה'חֲזוֹן אִישׁ' זצ"ל שֶׁהִלֵּךְ פֶּעַם בְּבִנְי בְּרַק, כְּשֶׁשְׂבִילִי הַמוֹשְׁבָה הִצְעִירָה עוֹד לֹא הָיוּ סְלוּלִים כָּלֵל. בְּעוֹדוֹ מִתְהַלֵּךְ בַּחוּלוֹת, עָבַר לִידוֹ יְהוּדִי עִם סוּס וְעִגְלָה וְהִצִּיעַ לְקַחְתּוֹ לְהִיכֵן שֶׁצִּירָף לְהִגִּיעַ. ה'חֲזוֹן אִישׁ' סָרַב, מֵאַחֲרֵ שֶׁלֹּא רָצָה לְהִסְתִּיר אַחֲרֵים, אֲךֹ בַּעַל הָעִגְלָה בִּקֵּשׁ וְהַפְצִיר וּלְבַסּוֹף נִעְנָה ה'חֲזוֹן אִישׁ' לְבִקְשָׁתוֹ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לַיעֵד, הוֹדָה לוֹ ה'חֲזוֹן אִישׁ' וְשָׁאֵל 'יֵשׁ אִיזָה מִשְׁהוֹ שְׁאֵתָה זָקוֹק לוֹ? - 'לֹא', הִשִּׁיב הַיְּהוּדִי, 'בְּרוּךְ הַשֵּׁם אִינִי חֹסֵר דְּבָר'. אָמַר לוֹ ה'חֲזוֹן אִישׁ': 'אִם כֵּן, יְהִי רָצוֹן שֶׁתִּזְכֶּה לְאַרְכִּיּוֹת יְמִים! וְאָכֵן, אוֹתוֹ יְהוּדִי זָכָה לְאַרְכִּיּוֹת יְמִים מְפֻלָּגָה.

מִמִּשְׁדֵּי רַבִּי דָן וְאָמַר: נִתְבָּנוּ בְּסִפּוֹר הַזֶּה, הָרִי יוֹדְעִים אֲנוּ כִּמָּה אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל הִיָּתָה לְמִרְוֵה ה'חֲזוֹן אִישׁ'. אֶת כָּל כָּלֵל הַפְּקִיר לְמַעַן כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וּבּוֹדָאִי לֹא הָיוּ חֲסִירוֹת לוֹ הַזְדַּמְנוּיּוֹת לְבָרֵךְ יְהוּדִים וְלֹאחֵל לָהֶם כָּל טוֹב. מַדּוּעַ דּוֹקָא כַּעַת רָצָה לְבָרֵךְ אֶת אוֹתוֹ עִגְלוֹ? מִשּׁוֹם שֶׁכַּעַת הוּא הִיטִיב עִמּוֹ, וּמִחֲמַת זֶה הָיָה לוֹ כּוּחַ מִיַּחַד שֶׁל בְּרָכָה - שֶׁמִּשְׁעָבֵד עָבוֹר הַכֶּרֶת הַטוֹב!

אָמַר רַבִּי מִשֶּׁה אַהֲרֹן שְׁטֵרֵן זצ"ל (מִשְׁגִּיחַ יְשיבת קַמְנִיץ) עַל דְּבָרֵי הַגְּמָרָא (בְּרֵכֹת ז:): כִּי הִרְאִישׁוֹנָה שֶׁהִבִּיעָה הַכֶּרֶת הַטוֹב הִיָּתָה לֹאֵה אֲמִנּוּ, שֶׁאֲמָרָה 'הַפֶּעַם אוֹדָה אֶת ה''. וְהַדְּבָר תְּמוּנָה, הָרִי כָּל הַסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים מְבָאִרִים כִּי אֶחָד הַיִּסּוּדוֹת בְּעִבּוּדֵת ה' זֶה הַכֶּרֶת הַטוֹב. אִם כֵּן אִיךָ יִתְכַּן שֶׁלֹּאֲבֹת הַקְּדוּשִׁים לֹא הִיָּתָה, כְּבִיכּוֹל, מִדָּה זֹאת, וְהִרְאִישׁוֹנָה שֶׁאֲמָרָה זֹאת הִיָּתָה לֹאֵה? סִפֵּר רַבִּי מִשֶּׁה אַהֲרֹן שֶׁשָּׁאֵלָה זֶה הַצִּיָּקָה לוֹ, וְהוּא הִלֵּךְ לְשָׁאֵל אֶת סִבּוֹ הַצִּדִּיק רַבִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף הַרְמֹן זצ"ל. וְעִנָּה תְּשׁוּבָה מְפֻלָּאָה: 'וְדָאִי שֶׁלֹּאֲבֹת הִיָּתָה מִדַּת הַכֶּרֶת הַטוֹב, אוֹלָם מָה שֶׁלֹּאֵה אֲמִנּוּ חֲדָשָׁה הוּא שְׁחִיב הַכֶּרֶת הַטוֹב הוּא לְהַעֲמִיד אֶת הַדְּבָרִים מוֹל הָעֵינִים, כְּדִי שֶׁכָּכֵל זְמַן וְעַת נִוְכַל לְרֹאוֹת אֶת זֶה! טִבַּע הָאָדָם הוּא שֶׁהִרְגִּשׁוֹת מִתְקַרְרִים, וְלָכֵן לֹאֵה עֲשִׂתָה מַעֲשֶׂה שִׁיחֻזִּיק אֶת הַהִתְעוֹרְרוֹת וְקִרְאָה לְבָנָה 'הִיָּתָה', כֵּךְ שִׁיחֻזִּיק לָהּ אֶת הָעֵנִין בְּכָל פֶּעַם שֶׁתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ. רַבִּי מִשֶּׁה אַהֲרֹן הִבִּיא תַּמּוּכִין לְעִנְיָן זֶה, שֶׁצִּירָף לְעֲשׂוֹת חֲזוּקִים לְהַכֶּרֶת הַטוֹב: הַרְמָב"ן (שְׁמוֹת ד, י) שׁוֹאֵל:

מִשֶּׁה רַבֵּנוּ, אִישׁ הָאֱלֹהִים, הָרוּעָה הַנֶּאֱמָן, הִיָּה כְּבֵד פֶּה וְכָבֵד לִשׁוֹן. מַדּוּעַ לֹא בִקֵּשׁ מִהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁירָפָא אוֹתוֹ? בְּפִרְט בַּעַת בָּהּ דָּנוּ עַל נוֹשֵׂא זֶה בְּדִיק - תִּהְיֶה מִשֶּׁה רַבֵּנוּ כִּיצַד יוֹכֵל לְהַתְבַּטֵּא בְּפִנֵּי פְרַעָה, וְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ אָמַר לוֹ 'מִי שֶׁם פֶּה לֹאֵדָם'. אִם כֵּךְ, שִׁיבִקֵּשׁ מִשֶּׁה מְבוֹרָא הָעוֹלָם שִׁירָפָאֵהוּ, הִיָּה ה' תִּקְצֹר?! וְעוֹד לְמִנְהִיג הַנֶּאֱמָן שֶׁל בְּנֵי אַהֲבִיּוֹ?! אוֹמֵר הַרְמָב"ן דְּבַר נוֹרָא: מִשֶּׁה רַבֵּנוּ לֹא רָצָה לְהַרְפָּא מִהֶמוֹם שְׁלֹו, כְּדִי שִׁיּוּכַל לְהַרְגִּישׁ וְלִזְכֹּר כָּל הַזְּמַן אֶת הַחֲסֵד שֶׁעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁגִּרָם לְפִרְעָה הָרָשָׁע לְגַדֵּל אוֹתוֹ כִּיֵּלֵךְ קֶטָן אֲצִלּוֹ בְּבֵית. מְבַהִיל הָרַעֲיוֹן! מַעֲיֵן זֶה מִסְפָּר הַמִּדְרָשׁ (מַעֲס לִוְעֵז שְׁמוּאֵל א' י"ז, ל"ה) אוֹדוֹת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁלֹּאֲחֵר שֶׁהִכָּה אֶת הָאֲרִי וְאֶת הַדָּב פָּשַׁט אֶת עוֹרוֹתֵיהֶם וְעֲשֶׂה לוֹ מֵהֶם בְּגָד מִיַּחַד. מַדּוּעַ? כְּדִי שִׁיּוּכַל תְּמִיד לְלַבֵּשׁ בְּגָד זֶה, וְלַהֲחִיּוֹת בְּקִרְבּוֹ אֶת הַזְּכָרוֹן עַל חֲסֵד ה' וּנְפִלְאוֹתָיו שֶׁעֲשֶׂה עִמּוֹ.

['אוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַל']

התפוחים של ר' זלמן - להביא את הבכורים של הלב

בקהלה קטנה ברוסיה התגורר חסיד ירא שמים בשם ר' שלום. ר' שלום לא היה תלמיד חכם גדול, אלא יהודי פשוט שעמל לפרנסתו בטפוח מטע תפוחים קטן מאחורי ביתו. כל השנה היה הופך באדמה, מזבל, גוזם ומתפלל לעזרה משמים.

שנה אחת, לאחר חרף קשה ובצרת ממשכת, המטע כמעט ונבל. ר' שלום שפך את לבו בתפלה, והנה, בראשיתו של חדר אלול, קרה הנס: על אחד הענפים המרכזיים הניץ תפוח אחד יפהפה, גדול, אדום ומבריק. זה היה התפוח הראשון של העונה - ה"בכורים" של המטע שלו.

בני הבית של ר' שלום, שהיו רעבים לטעם של פרי מתוק, הביטו בתפוח בעינים כלות. אך ר' שלום אמר: "הפרי הראשון שיד לה!". הוא לקח מטפחת משי נקיה, קטף את התפוח בעדינות, עטף אותו, ונסע לעיר הגדולה אל הרבי שלו.

כשהגיע, שרר בבית המדרש מתח של חדש אלול. החסידים ישבו מדאגים ורציניים, שקועים בחשבון נפש לקראת יום הדין. ר' שלום נכנס לחדרו של הרבי, הניח את התפוח האדום על השלחן ואמר בהתרגשות: "רבי! זה הפרי הראשון שלי. הבאתי אותו כדי שהרבי יברך עלי, ושהשמחה של הראשית הזו תעלה למעלה..."

הציץ הרבי בתפוח, ואז הביט בפניו הקורנות של ר' שלום. פניו של הרבי, שהיו רציניים ומתוחות בגלל ימי אלול, אורו לפתע באור פלאי. הוא קרא לחסידיו ואמר להם: "ראו נא את ר' שלום שלנו. כלנו עסוקים באלול בפחד ובחרדה מפני הדין, ואלו ר' שלום מביא אתו את השמחה של הבכורים. דעו לכם, שהודיה פשוטה ותמימה על הפרי הראשון, מתוך לב שמח, מסגלת לקרע גזרות קשות בשמים יותר מכל התעניות שלנו! התפוח הזה מתוק, ויחד אתו תהיה לנו שנה טובה מתוקה".

שני החקלאים והמבט הפנימי

מובא במדרש משל על שני בני אדם שהיו להם גנות צמודות. שניהם עבדו קשה מאוד, ושניהם הצמיחו פרות יפים.

החקלאי הראשון הביט בפרות שלו ואמר: 'איזה יפי, השנה אני הולך להרויח המון כסף בשוק. הפרות האלו הם ההוכחה שאני החקלאי הכי טוב באזור'. הוא אכל ושבע, אך בלבו נותרה תמיד דאגה - מה יקרה בשנה הבאה? האם יהיה גשם? הוא נשאר קשור אל האדמה והחמריות.

החקלאי השני, ברגע שראה את הפרי הראשון, התמלא בדמעות של התרגשות. הוא אמר: 'רבונו של עולם, תודה שנתת לי כוח לעבד, תודה שהאדמה הזו, שאתה בראתה, הצמיחה פרי עבורי'. הוא לקח את הפרי, עלה לירושלים בשירה וברקודים עם כל קרוביו. הוא חזר לביתו בלי הפרי הראשון, אבל עם לב מלא בבטחון ובשמחה. הוא ידע שמי שנתן לו את הפרי הראשון, יתן לו גם את השאר.

הנמשל לאלול: השדה הוא החיים שלנו, והפרות הם ההשגים שלנו (חזק בלמוד התורה והמצוות, בתפלות, בבין אדם לחברו, בעבודה הפנימית ובחזרה בתשובה).

אנחנו יכולים להסתכל על ההשגים שלנו בעינים של החקלאי הראשון - מתוך גאווה וחרדה קיומית. או שאנחנו יכולים, במיוחד באלול, לאמץ את המבט של החקלאי השני: להביא בכורים. לראות בכל הצלחה קטנה מתנה אלוקית, להודות עליה, ולדעת שמי שמנהל את העולם באהבה יוביל אותנו לשנה טובה, מתוקה ומברכת.

כשאנחנו קוראים את פרשת "כי תבוא" בתוך חדש אלול, הקדוש ברוך הוא אומר לכל אחת מאתנו: "כי תבוא אל הארץ" - כשתכנס אל המרחב הפנימי של הנפש שלך השנה, אל תבוא בידים ריקות. תביא אתך את הבכורים של הרצון הטוב שלך, והשאר כבר יתברך מעצמו.

"יתן ה' את איביך הקמים עליך נגפים לפניהך..." (כ"ח, ז) - ספור מדהים

מספר על ה"אור החיים" הקדוש שנסע פעם בספינה בלב הים, ולפתע עמד עליהם נחשול של ים ושבר את הספינה. הטלטל בין גלי הים, עד שהגיע לחוף שומם כשהוא תשוש, רעב ובגדיו קרועים. בצר לו התפלל אל הקדוש ברוך הוא שיעזר לו לבל ימות שם מרעב וצמא, והנה

ראה מרחוק בית בודד ושמח מאוד, הוא קרא לבעל הבית, אך אין קול ואין עונה.

נסה לפתח את הדלת והנה היא אינה נעולה. הוא נכנס פנימה וראה שם שלחן ערוך במיטב המאכלים, רבנו חיים בן עטר זצ"ל היה כה רעב, עד כי חש כי זהו פקוח נפש, והחל לאכל פרות וירקות שהיו על השלחן כדי לשבר את רעבונו.

לאחר מכן חש עיפות וגלה בחדר הפנימי מטות רבות, הוא נכנס לאחת מהן ונרדם.

דירי הבית לא היו אלא גזלנים, אשר במשך היום יצאו "לעבודתם" ולעת ערב שבו לביתם, והנה כאשר נכנסו הגזלנים פנימה, מיד הרגישו בעקבותיו של הזר שבקר בביתם.

הם נגשו לחפשו בחרבות שלופות עד שמצאוהו ישן באחת המטות. הם העירוהו ושאלוהו לפשר מעשיו.

רבנו חיים בן עטר החל לספר להם על כל התלאות שעברו עליו, והתנצל שנכנס לכאן ואכל ללא רשות מחסר ברה. הגזלנים לא האמינו לו, חשבוהו למרגל ורצו להרגו.

החל רבנו חיים להתחנן לפניהם, והנה תוך כדי כך הגיע ראש הכנפיה ושאל פרטים על שארע.

"תנו לי לחקר אותו ביחידות", צוה על חברי כנפיתו, ומששהו לבדם שאלו: רבי חיים, האם הנך מכיר אותי? רבי חיים נדהם, ואמר שאין מכירו כלל. "אני פלוני בן פלוני, ובקטנותי שמעתי אותך, רבי חיים, דורש בעיר פלונית", התודע ראש הכנפיה.

"האמנם זה אתה? התפלא רבנו חיים בן עטר, "הרי מזמן סברנו שאינך חי!"

רבנו חיים נזכר בצער באותו בחור אשר נטה מדרך הישר והדרדר במהירות עד שרצח את שני הוריו.

"ראה", פנה אליו ראש הכנפיה, "נראה לי כי נשלחת הנה משמים. דע לך, כי מצבי הדרדר מחמת נאוש, אני יודע כי מצפה לי ענש נורא בגיהנום, אך כאשר אבדתי אבדתי, והחלטתי להרשות לעצמי להמשיך להתדרדר באזור נדח זה. אבל היום, כשראיתי כיצד הזדמנת לכאן, אני מבקש ממך לבחר בין שתי אפשרויות: למצא לי תקון אמיתי, או שאצוה על הגזלנים לעשות בך כטוב בעיניהם".

ה"אור החיים" חשב לרגע ואמר: "יש תקון לכל חוטא, תהא דרגתו אשר תהא, כמו שנאמר (שמואל ב' י"ד, "ד'): "לבלתי ידח ממנו נדח", אך דע לך, שהתקון שלך קשה מאוד, אך אם עז רצונך, תוכל לקבל אותו עליך".

הגזלן הסכים לכל תנאי, ורבנו חיים אמר שלגזלן יש עוד שבע שנים לחיות, ובהן יוכל לתקן בשלמות את שקלקל כל ימיו. ואמנם כך היה, רבנו חיים שחרר והובא למקום ישוב, וראש הכנפיה נטש את הגזלנים וחזר בתשובה שלמה.

וּלְתַתֵּךְ עֲלֵינוּ עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהֲלָה וּלְשֵׁם וּלְתַפְאֶרֶת... " (כ"ו, י"ט) - ספור לחיים

אומר הרמב"ן: "וּלְתַתֵּךְ עֲלֵינוּ עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהֲלָה". שִׁיְהַלְלוּךָ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּהִיּוֹת ה' קְרוֹב בְּכָל קְרָאָךְ אֵלָיו, וּלְשֵׁם, שִׁיֵּצֵא לָךְ שֵׁם בְּגוֹיִם בְּהִדְרוֹ אֲשֶׁר שָׁם עָלֶיךָ כִּי אַתָּה נִעְלָה עַל כָּלֶם. וּלְתַפְאֶרֶת כִּי תִתְפָּאֵר עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כָּל אֲשֶׁר תַּחֲפֹץ תִּגְדֹּר אוֹמֵר וַיִּקָּם לָךְ כַּעֲנִן פֶּן יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדִי הוֹשִׁיעָה לִי (שופטים ז, ב), וְלִהְיוֹתָךְ עִם קְדוּשָׁה, לְדַבָּקָה בּוֹ בְּסוּף. וְעַל דֶּרֶךְ הָאֱמֻנָה לְתַהֲלָה כִּי אֵלָּקִי יִשְׂרָאֵל הוּא תַהֲלִיתְךָ וְשִׁמוֹ הַגָּדוֹל הוּא אֵלָּקִיךָ וְזֶה תַפְאֶרְתְּךָ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

אומר בעל הטורים, "לְתַהֲלָה וּלְשֵׁם וּלְתַפְאֶרֶת": כְּלוֹמֵר מֵה שִׁיֵּשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִים וּמְהַלְלִים לְשֵׁם, הוּא לָהֶם לְתַפְאֶרֶת. וְהֵינּוּ דְאִמְרִינֵן עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת עֶטְרָה בְּרֹאשׁ כָּל צָדִיק וְצָדִיק. שְׁאוֹתָה עֶטְרָה שְׁמַעְטִירִים לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתַפְלָתָם מְחִזְרָה לָהֶם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

לְהֵלֵן מַעֲשֵׂה מִתּוֹךְ 'שְׁלוֹם לָעַם' שִׁיתֵּן לָנוּ מִבֶּט עַל הַחַיִּים שְׁלָנוּ כִּיְהוּדִים: הִנֵּה הוֹלֵלָה הַתְּפִרָּה מִקְצָה לְקִצָּה וְהַצָּר וְהַצָּר שִׁיֵּשֶׁב בְּרֹגַע עַל שְׁפַת הוֹלֵלָה צָפָה בְּמִתְרַחֵשׁ בְּשִׁלּוֹה. יְלָדִים הַתְּרוֹצָצוֹ עַל שְׁפַת הִנֵּה וְשִׁחְקוֹ בְּכִדּוֹר, הַנְּשִׁים כְּבָסוּ אֶת הַבְּגָדִים בְּמִי הַנַּחַל וְהַגְּבָרִים הַתְּאֲרָגְנוּ לִפְרֹשׁ אֶת הַרְשָׁתוֹת כְּדִי לְצַאת לְדִיג. לְכֹאזְרָה, עוֹד יוֹם שְׁגִרְתִּי בְּרַחֲבֵי הָעִיר.

בְּסִירָה מוֹל עֵינָיו חֲלַף דִּיג שֶׁהִחֲזִיק בְּסִירָתוֹ דָּג פּוֹרֵל גָּדוֹל בְּמִיחָד. חֲבֹתוֹ הָעֵזָה שֶׁל הַצָּר לְדִיגִים, גְּרָמָה לוֹ לָקוֹם מִמְּקוֹמוֹ בְּהַפְתָּעָה וְלִהְבִּיט לְעֵבֶר גָּדֹל הָעָצוֹם שֶׁל הַדָּג שֶׁהִחֲזִיק הַדִּיג בְּסִירָתוֹ. הַדִּיג שִׁידַע עַל אֲהֲבָתוֹ הַגָּדוֹלָה שֶׁל הַצָּר לְדִיגִים וְרָאָה אֶת מִבְּטוֹ הַנְּעוּץ בְּדָג שֶׁבְּסִירָתוֹ, הַתְּקָרֵב לְשִׁפְתָּה הִנֵּה, יָרַד מִסִּירָתוֹ בְּהַכְנָעָה כְּשֶׁהִדָּג בִּידּוֹ וּפָנָה לְעֵבֶר הַצָּר: "בְּבִקְשָׁה אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, אֲשַׁמַּח לְהַעֲנִיק לָךְ אֶת הַדָּג הַגָּדוֹל הַזֶּה בְּמִתְנָה!"

חִיּוֹךְ מְרָצָה עָלָה עַל פָּנָיו שֶׁל הַצָּר וְהוּא צֹהֵר אֶת מִשְׁרָתוֹ: "תִּנּוּ לְדִיג הַזֶּה אֶלֶף רוּבֵל בְּמִתְנָה!" הַדִּיג קָדַם בְּהַכְנָעָה וּפָנָה לְעֵבֶר סִירָתוֹ, כְּשֶׁהִלָּךְ הַדִּיג אֲמָרָה הַצָּרִית: "עֲשִׂיתָ מַעֲשֵׂה מִטְּפֹשׁ עֲכָשׁוּ!" "מַדּוּעַ אַתָּה אוֹמֶרֶת זֹאת"? הַפְתַּע הַצָּר. הַשִּׁיבָה הַצָּרִית: "נִתַּתְּ לוֹ בְּמִתְנָה סָכּוּם כֶּסֶף גְּבוּהָ מְאֹד עֲבוּר הַדָּג הַזֶּה! עֲכָשׁוּ יִתְפָּרֶסֶם בְּכָל הָעִיר שֶׁכָּל מִי שִׁיֵּבִיא לָךְ דָּג פּוֹרֵל גָּדוֹל, יִקְבֹּל אֶלֶף רוּבֵל. כָּל דִּיג אַחֵר שִׁיִּקְבֹּל פָּחוֹת מִמֶּנּוּ, יִכַּעַס וְיִתְמַרְמֵר!" "אַתָּה צוֹדֶקֶת!" הִנֵּה הַצָּר בְּרֹאשׁוֹ בְּהַסְפָּמָה: "אֲבָל כַּעַת אֵינִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דָּבָר. אֵיךְ אֵנִי אֲרָאָה בְּתוֹר מֶלֶךְ שְׁנוֹתָן מִתְנָה וְלוֹקַח אוֹתָהּ בַּחֲזָרָה?... "יֵשׁ לִי רַעִיוֹן!" אֲמָרָה הַצָּרִית: "תִּזְמִין אֶת הַדִּיג אֵלֶיךָ בַּחֲזָרָה וְתִשָּׂאֵל אוֹתוֹ הֲאִם הַדָּג הוּא זָכָר אוֹ נִקְבָּה, אִם הוּא יֵאמֵר שֶׁזֶה זָכָר - תִּגִּיד שְׁאֵתָה מַעֲנִין בְּנִקְבָּה וְשִׁיִּחְזִיר אֶת הַכֶּסֶף. אִם יִגִּיד שֶׁזֹּאת נִקְבָּה, תֹּאמַר אֶת הַהֶפֶךְ וְכָךְ תוּכַל לְהַחֲזִיר אֵלֶיךָ אֶת הַכֶּסֶף!"

"אֲעִשֶׂה כֵךְ!" הַסִּכִּים הַצָּר וּבִקֵּשׁ מִמִּשְׁרָתוֹ לְהַזְמִין אֵלָיו אֶת הַדִּיג שֶׁפָּגַשׁ בְּבִקְרָה. כְּשֶׁהִתְיַצֵּב הַדִּיג לִפְנֵי הַצָּר, הוּא נִשָּׂאֵל: "אֲמַר לִי, הֲאִם הַדָּג שֶׁהִבֵּאתָ הִיָּה זָכָר אוֹ נִקְבָּה?" הַדִּיג הִחְכֵם הִבִּין אֶת הַמְּלָכּוּד שֶׁהִכִּין לוֹ הַצָּר וְהַשִּׁיב: "סִלִּיחָה אֲדוֹנִי הַצָּר, אֲבָל דָּג הוּא לֹא זָכָר וְלֹא נִקְבָּה!"

הַצָּר חִידָה לְשִׁמְעַת תְּשׁוּבָתוֹ הַמְּחַכֶּמֶת שֶׁל הַדִּיג וְצֹהֵר לְהַעֲנִיק לוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת רוּבֵל נוֹסְפִים. אֲבָל הַצָּרִית חֲרָקָה שְׁנִים בְּכַעַס לְשִׁמְעַת הַתְּשׁוּבָה וְרֹאשָׁה רַחֵשׁ מְזֻמּוֹת כִּיֻּצַּד לִפְתֹּר אֶת הַתְּסַבְּכָת. הַדִּיג הִכְנִיס אֶת הָרוּבֵלִים לְתִיקוֹ, כְּשֶׁלֶּפְתַּע נָפַל לוֹ רוּבֵל אֶחָד עַל הָאָרֶץ. הוּא הִרִים אֶת הַמִּטְבֵּעַ, הִכְנִיס אוֹתוֹ לְתִיק וְהִמְשִׁיךְ לְדָרְכּוֹ. "תִּרְאָה אֵיזָה קִמְצוֹן הַדִּיג הַזֶּה!" כַּעֲסָה הַצָּרִית: "יֵשׁ לוֹ תִּרְמִיל מְלֵא בְּכֶסֶף וְהוּא חוֹשֵׁשׁ לְהַשְׁאִיר עַל הָאָרֶץ אֶפְלוֹ רוּבֵל אֶחָד. זֶה רַק בְּגִלָּל שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ שְׁאֵיזָה עֵנִי יִמְצָא אֶת הָרוּבֵל וְיִתְפַּלֵּל לְאֲרִיכוֹת חַיֵּי הַמֶּלֶךְ שֶׁאֲבֵד אוֹתוֹ!"

"שׁוּב אֶת צוֹדֶקֶת!" אָמַר הַצָּר וְהַפַּעַם הַפַּעַם עָלָה עַל פָּנָיו. הוּא צֹהֵר לְמִשְׁרָתִים לְקָרָא שׁוּב לְדִיג וְהִסִּיחַ בּוֹ בְּכַעַס: "הִפְכָּתִי אוֹתָךְ לְאָדָם עֲשִׂיר וְאַתָּה לֹא מִסְּגֵל לְהַשְׁאִיר רוּבֵל אֶחָד עַל הָאָרֶץ בְּשִׁבְלִי אֲנִישִׁים אֲחֵרִים? עָלֶיךָ לַעֲזֹב אֶת הָעִיר וּלְלַכֵּת לְהָרִי אוֹרֵאל!" הַדִּיג כָּרַע עַל בְּרָכָיו בְּתַחֲנוּנִים: "שִׁמְעַת קִדָּם אֶת דְּבָרִי, אֲדוֹנִי הַצָּר! מִתְפַּלֵּל אֲנִי בְּכָל יוֹם שִׁיְהִי לָךְ חַיִּים אֲרִכִּים וּבְרִיאִים! לֹא הִרְמַתִּי אֶת הַמִּטְבֵּעַ בְּגִלָּל הָעֶרֶךְ שְׁלֹו, אֲלֹא בְּגִלָּל שְׁפָחֲדָתִי שֶׁמִּישָׁהוּ יָדָרְךָ עַל פָּנֶיךָ שְׁמוֹפִיעוֹת עַל הַמִּטְבֵּעַ!"

חִיּוֹךְ עָלָה עַל פָּנָיו שֶׁל הַצָּר וְהוּא הִבִּיט בְּתְשׁוּבָה לְעֵבֶרָה שֶׁל הַצָּרִית: "אֵיךְ נָדַע שֶׁזֶה נָפַל עַל הַצַּד הַשֵּׁנִי אוֹלִי בְּכָלֵל הַמִּטְבֵּעַ נָפַל עַל פָּנָיו שֶׁל הַצָּר?..."

הַצָּר הִנֵּה בְּרֹאשׁוֹ מְרָצָה מְקָרֵב הַהוֹכָחָת שֶׁהִתְרַחֵשׁ לִגְדֹּר עֵינָיו. "מֵה יֵשׁ לָךְ לַעֲנוֹת עַל דְּבָרִי הַצָּרִית?..."

"פְּשׁוּט מְאֹד" הִשִּׁיב הַדִּיג: "אֲשַׁפֵּךְ אֶת הַתִּרְמִיל שְׁלִי בְּפָנֵי הַצָּר וְאֶחָפֵשׁ אֶת הַמִּטְבֵּעַ וְאֶצִּיג אוֹתוֹ בְּפָנֶיכֶם, אִם הַצַּד שֶׁל פָּנֵי הַמֶּלֶךְ יִהְיֶה מְלַכְלָךְ בְּעֶפֶר. סִימֵן שֶׁשְׁקָרְתִּי וְעָלִי לַעֲזֹב אֶת הָעִיר. אֲבָל אִם הַצַּד הַשֵּׁנִי יִהְיֶה מְלַכְלָךְ, זֶהוּ הַסִּימֵן שֶׁאַמַּת דְּבָרְתִּי!"

"עָשָׂה זֹאת!" הוֹרָה הַצָּר בְּנִיעַ רֹאשׁ. הַדִּיג שִׁפָּךְ אֶת הַתִּרְמִיל עַל הַשִּׁלְחָן וְהִחַל לַעֲבֹר עַל הַמִּטְבֵּעוֹת בְּדִקְדָּקָנוּת. עֵינָיָה שֶׁל הַצָּרִית יָרוּ בְּרָקִים וְרַק הַצָּר הִבִּיט בְּמַחֲזָה מְשַׁעֲשֵׁעַ.

הַדִּיג הוֹצִיא בְּאֵסִיּוֹת כָּל מִטְבֵּעַ וּמִטְבֵּעַ וְהִנִּיחַ אוֹתָם בְּצוּרָה מְסֻדָּרָה עַל הַשִּׁלְחָן, לְאַחֵר חָפּוּשׁ עַל כָּל הַמִּטְבֵּעוֹת הוּא לֹא הִצְלִיחַ לְמַצֵּא אֶת הַמִּטְבֵּעַ הַמְּלַכְלָכֶת בְּעֶפֶר.

"רְאָה אֲדוֹנִי הַצָּר!" אָמַר הַדִּיג בְּתַחֲנוּה: "אַתָּה כָּל הַמִּטְבֵּעוֹת סִדַּרְתִּי כְּשֶׁפָּנֶיךָ לְמַעַלָּה, זֶהוּ הַסִּימֵן שֶׁאַכֵּן הַדָּבָר הַיְחִיד שֶׁרָצִיתִי לַעֲשׂוֹת זֶה רַק בְּגִלָּל שְׁשִׁמְרָתִי עַל כְּבוֹדִךָ!"

הַצָּר הִבִּיט לְעֵבֶר הַצָּרִית שֶׁשְׁמָרָה עַל שְׁתִּיקָה, אֲבָל עֵינָיָה יָרוּ 'בְּרָקִים' בְּחִמָּת זַעַם. "אֲנִי מוֹכֵן לִפְטֹר אוֹתָךְ מִעֲנֹשׁ וּלְהַשְׁאִיר אֶצְלֶךָ אֶת הָרוּבֵלִים", אָמַר הַצָּר: "אֲבָל זָכָר! אֶת הָרוּבֵלִים לֹא קִבַּלְתָּ כְּמִתְנָה עַל הַדָּג שֶׁהִבֵּאתִי לִי, אֲלֹא רַק בְּגִלָּל חֲכֻמָּתְךָ שֶׁהִצִּילָה אוֹתָךְ בְּרֹגַע הָאֲחֵרוֹן!...!"

בְּכִרְפַּת הַתּוֹרָה

"לְאָדָם מַעֲרָכִי לֵב וְמֵה' מַעֲנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לְעִילּוֹ נִשְׁמַת

מור אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרן הראשון הרב עובדיה יוסף זצ"ל
מרת אימ: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורלי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: אפרים בן מדין
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן אחור אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דוד (רולף) בן שמחה: מרדכי בן אוסנת
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים
הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: אחובה (דייזי) בת טובה
רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל: מורבריד אוסנת בת מרים

לְהַצִּלְחָה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה
גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זִיווג הַגּוֹר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה: רחלי בת זהבה
עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: דרר ברטה רוני איילת בנות כרמית
נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לְרַפּוּזָה:

אהרון בן רחל: משה בן רחל: אהרון בן מרים
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: אסתר בת שלומית
רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושורנה בנות תורן יפה

לְזִרְעָה שֶׁל קִימָה:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: יאיר בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס: טריק בת מלמס
ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה
מירי בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סהרה בת שהאן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים